

<https://doi.org/10.28925/2311-259x.2025.3.5>
УДК 811.161.2 + 39 (477)

Світлана Фіялка

Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського
Берестейський просп., 37, Київ, 03056, Україна
 <https://orcid.org/0000-0002-1855-7574>
fiyalka@i.ua

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО ДОСВІДУ ВІЙНИ В МЕРЕЖЕВІЙ ПОЕЗІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ

Предметом аналізу у статті є вербалізація емоційного досвіду війни в авторській поезії українських військових, створеній у період повномасштабного вторгнення РФ. Актуальність дослідження зумовлена унікальністю феномену сучасної поезії, написаної безпосередніми учасниками бойових дій, яка поєднує образність, історичне свідчення, терапевтичну практику та є інструментом комунікації із суспільством. Така поезія відображає граничний людський досвід і виводить емоційне переживання війни в публічний простір. Мета статті — осмислити функціонування поетичного слова як способу публічної репрезентації, переживання і комунікації емоційного досвіду війни. Методологічною основою дослідження є літературознавчий і соціальнокомунікаційний підходи та методи якісного і кількісного контент-аналізу, дискурсивний та інтерпретаційний аналіз. Емпіричну базу становлять понад 250 авторських поетичних текстів, які оприлюднили українські військові в соціальній мережі «Фейсбук».

У результаті дослідження виокремлено емоційні акценти у віршах: сум за домом і мирним життям, гнів і ненависть до ворога, страх, тривога, скорбота, виснаження, віра, надія, любов. Продемонстровано, що в поетичних творах учасників і учасниць бойових дій почуття стають ресурсом для виживання, зв'язку, дії. Розкрито, як через метафори, архетипні образи й емоційно насичену лексику поети траншують травматичний досвід війни, фіксують стан постійної загрози, передають уявлення про смерть і героїзм. Особливу увагу приділено феномену скорботи як колективної травми, що репрезентується не лише через втрату побратимів, а й через екзистенційний розрив між довоєнним і теперішнім буттям. Також простежено, як поезія стає формою збереження оптимізму — зокрема через поетичне осмислення віри в перемогу, любові як тактильної й водночас сакральної сили. Практична цінність дослідження полягає у відкритті нових можливостей до інтерпретації сучасних українських віршованих творів. Результати дослідження дають можливість глибше зрозуміти функції поезії в процесах соціального згуртування, художнього осмислення досвіду війни та можуть бути застосовані в літературознавстві, соціальній комунікації, культурній антропології, психології, освітніх програмах із гуманітарних дисциплін, а також у проектах з військово-психологічної реабілітації та культурної дипломатії.

Ключові слова: воєнна поезія; війна; емоційний досвід; комунікація; дискурс; соціальні мережі.

Вступ. Одним із ключових феноменів сучасної української літератури є поезія, яку пишуть безпосередні учасники бойових дій. Її поява та стрімке поширення в соціальних мережах свідчать про потребу фіксувати, осмислювати й комунікувати досвід війни, досліджувати її «мілітарне лінгвальне тло» (Стецик, 2017, с. 350). Поетичні твори військових є своєрідним історичним свідченням подій і почуттів, що стали їхнім досвідом і були втілені в поетичній формі. Така фіксація важлива для того, щоб зберегти пам'ять про пережиті обставини (Бикова, 2023, с. 100).

Серед чинників зростання суспільного інтересу до поезії в умовах повномасштабної війни в Україні варто виокремити її здатність бути прямим носієм сильного емоційного заряду. Поезія періоду російсько-української війни — «це водночас і ревізія актуального травматичного

досвіду, і філософія часу й покоління і, що найбільш важливо, мистецький експеримент із віднайдження мови війни, що, як виявилось, знаходиться на перетині кількох надважливих сфер: літератури, свідомості, історії і пам'яті» (Пухонська, 2020, с. 151). Поезія військових «відображає дійсність, і чим безпосередніші та сильніші враження дійсності, тим яскравішою і виразнішою буде поетична образність: побачене й відчуте на війні, осмислення психотравми, відтворення дійсності, фактографування, фіксація моменту» (Урись, 2023, с. 250).

Тобто в українській поезії війна — це «не просто тема, а багатопланове поняття, передане різноманітними образами, що базуються на історичній, культурній та емоційній глибині» (Давиденко, Юхновець, & Хайдарі, 2024, с. 178). Документуючи реалії війни, поети й поетеси репрезентують

складний спектр емоційних станів, утілюють одночасно вразливість і надлюдську витривалість, поєднують травматичне й терапевтичне, особисте й колективне, розкривають «цінність людяності, відданості, сміливості, волі» (Шатова, 2023, с. 308).

Соціальні мережі відіграють роль платформ для миттєвого оприлюднення поетичних текстів, що не проходять традиційного процесу редагування, але водночас здобувають велику читачську аудиторію і суспільний резонанс. Така динаміка поширення та обговорення поетичних текстів створює феномен воєнної поезії як живої практики, яка розгортається в реальному часі. Швидкість публікації та поширення текстів у соціальних мережах, а також раптовий емоційний імпульс, що впливає майже одночасно або з незначною затримкою і на авторів, і на читачів (переважно через медійний розголос, рідше — через спільний життєвий досвід), формують нові дискурси в сучасному літературному процесі (Гураль, 2024). Вірші українських військових стають частиною громадського дискурсу, звучать під час публічних виступів, на благодійних заходах, перетворюються на засіб культурної дипломатії. Усе це свідчить про потребу глибшого академічного аналізу військової поезії не лише з точки зору літературознавства, а й з позиції соціально-комунікаційних наукових студій, що відкриває нові можливості для осмислення того, як через мистецтво транслюються й переживаються реальності війни.

Мета статті — узагальнити емоційний досвід, відображений у поезії українських захисників і захисниць, простежити, яким чином поетичне слово виконує функції психологічної підтримки й колективного осмислення російсько-української війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своєму інтерв'ю письменниця Галина Крук (Яковенко, 2023) підкреслює, що поезія під час війни виконує насамперед емоційну і терапевтичну функції. Це поезія емоційного факту, яка фіксує переживання прямо, без складних метафор чи стилістичних прикрас. Для самої авторки написання текстів про війну — спосіб відрефлексувати події, для читача — можливість упізнати власні почуття й не залишитись наодинці з болем. Для українців вірші про війну можуть бути ретравматизуючими, однак для зовнішньої аудиторії вони є способом глибше зрозуміти українську реальність. Поетичне осмислення війни передбачає пошук відповідної художньої мови — таких образів, які здатні передати як саму присутність війни в житті людини, так і емоційний досвід. Почуття й переживання болю, страху, втрати і смерті вимагають особливого поетичного інструментарію: з одного боку, вони не поміщаються в межі звичних літературних образів і потребують нестандартних художніх рішень; з другого — тяжіють до простоти, стриманої

оповіді без пафосу, яка дає змогу точніше відтворити їхню глибину (Пухонська, 2020, с. 153).

Вікторія Гураль (2024) розглянула домінуючі мотиви лірики поетів-військовослужбовців, способи та прийоми вираження своїх почуттів, роздумів, вражень. Леонід Мачулін (2022) дослідив поезію спротиву перших місяців війни як мега-текст, що базується на національних архетипах (таких як Дім, Поле, Велика Матір, Світло, Час), і виокремив основні ознаки воєнної поезії: залучення до створення поезії значної кількості як професійних поетів, так і аматорів; більш глибоке й інтенсивне її сприйняття читачською аудиторією; домінування «жіночого письма» (хоча це суперечливе питання); залежність динаміки емоційного супроводу війни від перебігу воєнних подій. Олена Вертипорох (2024) проаналізувала підтекстові символічні архетипні матриці й окреслила структуру механізму проникнення читача в неявну думку автора, дослідивши підтекст, натяки, емоційну стриманість, прогалини і недомовленості, контрасти, багатогранність поетичної мови тощо. Тетяна Урись (2023) розглянула поезію періоду російсько-української війни як спосіб осмислення та подолання психотравм, віддзеркалення індивідуального й колективного травматичного досвіду.

Алла Мартинець і Тетяна Чередник (2023) проаналізували мережеві тексти періоду повномасштабної агресії РФ зокрема через оприявлення в них міфологічної свідомості українців. Ці твори наповнені емоціями, що виникли внаслідок сильних вражень, переживань чи почуттів широкого спектра: радості, болю, відчаю, тривоги. Світлана Фіялка (2023) схарактеризувала зображально-виражальні засоби сучасної поезії про війну, зокрема окреслила стилістичні функції епітетів, порівнянь, метафор війни, які актуалізують емоційні оцінки та конкретно-чуттєві асоціації, а також розглянула символізм у поетичних текстах воєнної тематики. Ольга Гнатишева (2024) дослідила негативнооцінну лексику в поезіях про блокаду «Азовсталі», воєнні злочини в окупованих містах Київщини та руйнування Каховської дамби. Позитивно забарвлені конотації у воєнній поезії з'являються значно рідше й переважно пов'язані з образом українських захисників. Ці позитивні смисли передаються через історичні й міфологічні алюзії (згадки про спартанців, топоніми, як-от Вальгалла чи Фермопіли), а також через біблійні образи (наприклад, ангелів). Анастасія Кисельова (2025) дослідила андеграундну поезію Харкова періоду після повномасштабного вторгнення і відзначила появу в ній нової тематики: життя під час воєнного стану й окупації, вимушене переміщення тощо.

Методи. Предметом дослідження є вербалізація емоційного досвіду війни в індивідуальному поетичному письмі. Основним матеріалом дослідження стали понад 250 авторських поетичних текстів, які українські захисники й захисниці

оприлюднили в соціальній мережі «Фейсбук» у період із 24 лютого 2022 року до 2025 року включно. Аналіз проводився на основі поетичних текстів таких поетів і поетес, як Anatoliy Anatoliy, Гліб Бабіч (загинув на війні), Олекса Бик, Борис Гуменюк (зник безвісти), Артур Дронь, Єлизавета Жарікова, Юлія Кашпуренко, Мальва Кржанівська, Максим Кривцов (загинув на війні), Микола Кулініч, Дмитро Луняка, Ігор Мітров, Василь Мулік, Артем Полежака, Валерій Пузік, Федір Рудий, Ярина Черногуз. Для статті цілеспрямовано добирались тексти, що містять ознаки емоційної рефлексії воєнного досвіду.

Як ілюстративний матеріал для аналізу в дослідженні використано короткі цитати з віршованих творів. Під час їх опрацювання враховано особливості мережевої поезії, яку автори зазвичай оприлюднюють без традиційного редагування, нерідко в бойових умовах, що може призводити до помилок, таких як пропуски розділових знаків, орфографічні або друкарські помилки. Цитати було виправлено мінімально й виключно на рівні правопису, що дало можливість зберегти авторський голос і поетичну індивідуальність творів та водночас забезпечити читабельність наукової статті, її відповідність академічним стандартам.

Під час дослідження застосовано літературознавчий і соціальнокомунікаційний підходи та комплекс аналітичних методів. Застосовані методи дали змогу простежити, яким чином поетичне слово функціонує як засіб переживання, осмислення й трансляції граничного людського досвіду в авторській поезії військових у відповідь на воєнну реальність. Якісний контент-аналіз сприяв виявленню та класифікації емоційних акцентів поетичних текстів: суму за домом і мирним життям, гніву й ненависті до ворога, страху й тривоги, скорботи й втрати, виснаження, віри, надії, любові. Візуалізувати емоційні акценти, що вербалізують досвід війни в авторській поезії українських захисників і захисниць, дав змогу кількісний контент-аналіз. Матеріал дослідження було зведено до єдиного текстового корпусу й виділено фрагменти, які описують емоційний стан або реакцію (лексика, метафори, символи, образи). Кожному рядку або їх групі вручну було присвоєно одну або кілька емоційних категорій згідно з емоцією, яка домінує. Для кожної категорії було підраховано кількість випадків, що її репрезентують. Якщо текст відображав кілька емоцій, його було зараховано до кожної відповідної категорії. У результаті було отримано частотну модель емоційного ландшафту сучасної воєнної поезії.

Завдяки інтерпретаційно-аналітичному методу було розтлумачено метафоричні структури й архетипні образи. Для розуміння того, як у поетичних текстах відтворюються, передаються та функціонують емоції, у дослідженні застосовано дискурсивний аналіз. Його мета — розглянути поезію як форму комунікації, у якій емоції впливають на читача, формують суспільне сприйняття

війни, об'єднують досвід окремих людей у спільну емоційну картину.

Результати. Події російсько-української війни породжують широкий спектр переживань та емоцій, і це безпосередньо позначається на різноманітності виражальних засобів поетичного слова (Петрушевич, 2024, с. 21).

Одним із провідних емоційних акцентів у віршованих текстах військових є **сум за мирними часами та домом**. Наприклад, рядки Валерія Пузіка «В дитинство не повертаються, повертаються лише на війну», «Чоловік, що хотів змити з себе війну, шкрябав шкіру каменем» артикують глибинну онтологічну розбіжність між досвідами війни та мирного життя, а також фатальну циклічність травматичного досвіду. У поетичному наративі автора війна трансформується в хронічний внутрішній стан болю, втрат, повторюваної небезпеки. Не менш промовистими є слова цього ж автора «Додому їхати лише три причини: весілля або похорони; похорони — два види — близького родича або свої», що демонструють, наскільки глибоко війна змінює сприйняття дому як простору безпеки, затишку. У наведеному прикладі дім постає місцем, до якого повертаються лише в разі весілля або похорону. При цьому в емоційному тлі вислову домінує тематика смерті. Слова Василя Муліка «Невпинним конвеєром йде ампутація мрій» символізують не тільки фізичні втрати, притаманні війні, а й поступову атрофію здатності мріяти. Образ конвеєра створює відчуття екзистенційної втоми, безвиході, механічного, повторюваного руйнування майбутнього.

Тим часом потужними емоційними драйверами, що формують художній образ боротьби та опору, є **гнів і ненависть до окупантів**. Ці почуття відображають як індивідуальну реакцію на агресію, так і колективний моральний імпульс, який мобілізує до активної дії проти ворога, та вербалізуються лексемами, що мають негативне забарвлення: «ворог», «жорстокість», «ненависть», «смерть», «біль», «зло», «темрява», «війна» тощо (Мануйлова, 2023). Гнів у військовій поезії трансформується в прагнення помсти та відплати. Наприклад, у рядку «Крутимо м'ясорубку, в яку тебе сунуть чорти» Гліб Бабіч створив виразний поетичний образ, у якому гнів і ненависть утілюються в метафору системного знищення ворога. Образ чортів, які сунуть ворога в м'ясорубку, уводить у текст алюзії на демонологічну символіку, зміщуючи оповідь у сферу морального протистояння добра і зла. У рядку «Жалість загинула, разом із дітьми, у домі, що знищив Град» Гліб Бабіч створює лаконічну, але емоційно насичену формулу внутрішньої трансформації людини на війні, у якій гуманні почуття, зокрема жалість, зникають як наслідок пережитої трагедії — жорстокого вбивства дітей у власному домі, спричиненого російським обстрілом із РСЗВ «Град». Таким чином, автор не просто фіксує емоційний

стан, а конструює позицію, яка обґрунтовує жорстку, але етично виправдану відсутність жалю до ворога. Це колективна точка зору, яку можуть поділяти не лише воїни, а й суспільство, що переживає трагедію війни.

У рядках Василя Муліка «Проти плоті гнилої — сталь. // Проти мороку — тільки вогонь!» наявна виразна емоційна поляризація, де через метафори виявляється стан граничного психологічного напруження. «Плоть гнила» символізує ворожу або дегуманізовану силу, яка викликає огиду й відразу, тоді як «сталь» — уособлення сили, рішучості й непохитності. Аналогічно «морок» постає як символ зла, темряви, хаосу, що викликає страх або тривогу, а «вогонь» у цьому контексті не лише знаряддя боротьби за справедливість, а й джерело очищення, світла, праведного гніву.

Слова Артема Полежаки «Лупить арта прямо в яблучко — // і за Харків, і за Вінницю» репрезентують емоцію колективного гніву. Використання розмовного дієслова «лупить» надає висловлюванню афективної прямоти, посилюючи емоційну напругу, а фразеологізм «прямо в яблучко» вказує на точність, доцільність і цілеспрямованість дії. У цьому контексті артилерійські удари по окупантах осмислюються як символічний акт помсти за завдані страждання. Згадка про Харків і Вінницю виконує функцію конкретизації колективної травми — це реакція на реальні події та втрати, що справляють глибоко емоційне враження.

Ярина Чорногуз стверджує, що «Вороги навчили нас писати вірші про апокаліпсис. // І ми їх теж вчимо того, чого навчилися», фіксуючи насильницьке народження нової поетичної чутливості, указуючи на зміну самої природи віршованого письма. Це не естетизація катастрофи, а вимушене освоєння мови, яка здатна репрезентувати межовий людський досвід. Водночас поетка підкреслює мотив активної відповіді: ворог, який чинить насильство, отримує збройну відсіч.

У словах Anatoliy Anatoliy «Подай, Санчо, списа. Цей гаспид не спиниться сам...» наявна емоційно насичена алюзія, що передає рішучість, зневагу до ворога й готовність до боротьби. Використання образу Дон Кіхота з однойменного роману Мігеля де Сервантеса через звертання до Санчо Панси виводить образність на рівень архетипу боротьби з «вітряками». У класичному варіанті ця боротьба має риси абсурду, марності, однак у поета архетип набуває переосмислення, адже тут ідеться про реальне моральне й онтологічне протистояння, у якому ворог постає не просто як політичний чи військовий суб'єкт, а як уособлення абсолютного зла, «гаспид», якого потрібно зупинити.

Поширеними емоційними станами, що відображаються в поезії військових, є **страх, тривога** як глибока внутрішня реакція на щоденну присутність смерті, руйнування звичного світу й невизначеність майбутнього. Ліричні герої перебувають у стані психоемоційного напруження,

а відповідні поетичні образи наповнені відчуттям порожнечі, фрустрації. Через таку поезію проголошується не лише індивідуальний біль, а й колективний. Втрата віри в Бога, у справедливість, у людяність оформлюється в поезії як криза сенсів.

Наприклад, слова Ігоря Мітрова «Глупа ніч заважає заснути, відганяє тривожним плачем» є виразною емоційною мініатюрою, що концентрує в собі психологічний стан людини, зануреної в атмосферу постійної загрози. Ніч — традиційно час відпочинку — перетворюється на джерело напруги й тривоги, постає як вороже налаштована сила, яка не дає спати, не полегшує, а навпаки, підсилює тривожність. Вираз «тривожним плачем» формує звукову емоційну атмосферу, можливо, натякаючи на звуки обстрілів або на психологічну реакцію організму на небезпеку й утому.

Рядок Валерія Пузіка «Тривога у тиші і тиша в тривозі» передає амбівалентність переживань, відображає глибокий парадокс емоційного стану військового, коли межі між зовнішнім і внутрішнім, спокоєм і напругою розмиваються. Ця фраза є прикладом антитези, що підкреслює взаємопроникнення та взаємозалежність двох протилежних явищ — тиші як символу спокою і тиші як простору для загострення тривоги. З емоційного погляду рядок репрезентує постійний стан напруженості. Тиша в цьому контексті стає середовищем, у якому тривога виявляється найбільш відчутною. Тим часом слова цього ж автора «повернусь додому старий, нікому не потрібний» виражають глибоке почуття внутрішньої розгубленості й емоційного відчуження, що виникає внаслідок пережитого воєнного досвіду. Тут повернення додому, яке традиційно асоціюється з відновленням, відпочинком і безпекою, постає як подія, що не приносить радості чи полегшення. Образ «старий» ужито не лише в часовому значенні, а радше як метафору психоемоційного та фізичного виснаження, а фраза «нікому не потрібний» несе в собі соціальну й екзистенційну драму — відчуття ізоляції, усвідомлення втрати зв'язку з родиною і суспільством. Цей мотив перегукується з темами маргіналізації ветеранів, актуальною проблемою їхньої соціальної адаптації після звільнення зі служби.

Слова Василя Муліка «Всі твої бойові нагороди — не матимуть жодної користі — // Хіба, для онуків — як іграшки (це якщо вони будуть у тебе)» є соціальною й моральною рефлексією, яка ставить під сумнів цінність формальних символів війни і звертає увагу на її справжню ціну — втрату життя, родини, майбутнього. Бойові нагороди в цьому контексті перестають бути лише символом офіційного визнання мужності й самопожертви. Автор підкреслює, що вони «не матимуть жодної користі», що означає їхню неспроможність зарадити — загасити біль чи повернути втрачене життя. Звернення до онуків як потенційних спадкоємців цих нагород уводить у текст часовий вимір і тему спадковості, однак ця перспектива

також просякнута песимізмом, адже фраза «це якщо вони будуть у тебе» ставить під сумнів саму навіть можливість продовження роду. Використання слова «іграшки» теж не випадкове: воно має іронічний відтінок, адже є ризик, що з часом нагороди можуть сприйматись лише як матеріальні речі без емоційного чи морального навантаження, а уроки війни можуть бути забуті.

Рядки Мальви Кржанівської «Біль фантомний тривожить іноді // В звуках музики. І в поезії» є лаконічним поетичним свідченням того, як досвід війни вкорінюється в глибокі шари свідомості, не зникаючи повністю навіть у моменти зовнішнього спокою. Фантомний біль тут постає як метафора травми, що не полишає людину після пережитого. Біль продовжує існувати в чуттєвому просторі — пробуджується у звучанні музики, у ритмі та образах поетичного тексту, у тому, що колись було джерелом краси чи розради. Війна проникає в саму тканину мистецтва, яке стає простором емоційного резонансу.

Фраза Юлії Кашпуренко «усі ми — не без гріха, // але бозя — німа, глуха // і незряча» є гранично емоційним і водночас іронічним висловленням екзистенційної розгубленості та духовного розчарування. Слова «усі ми — не без гріха», на перший погляд, є визнанням людської недосконалості, схильності робити помилки. Однак далі настає емоційний перелом: «але бозя — німа, глуха // і незряча». Тут розгортається драматична антитеза — між визнанням людської гріховності та звинуваченням Бога в тотальній відсутності реакції на несправедливість. Слово «бозя» у зменшувально-пестливій, дитячій формі, яке зазвичай уживають із теплом і довірою, тут має саркастичний відтінок: Бог постає глухим і байдужим, неемпатичним до людських страждань. Цей рядок можна розглядати як віршовану формулу «мовчання Бога» — давнього філософського й богословського питання: де ж Бог у часи найглибшого зла, насильства і трагедій? Авторка намагається пояснити абсурд і несправедливість війни не через раціональну відповідь, а через емоційний протест. Цей текст — приклад того, як сучасні поети дозволяють собі радикальну щирість, навіть у релігійних питаннях.

Слова Бориса Гуменюка «лютий перейде в змудну // хвору на ПТСР осінь» — це метафора післятравматичного періоду, у якому не настає зцілення. Поет виражає хронічний стан виснаження, апатії, що передається крізь дні, місяці, сезони. Лютий у цьому тексті — не лише місяць, а й уособлення початку повномасштабної війни, агресії, а також люті. Осінь — традиційно символ спокою, збирання плодів, іноді меланхолії — персоніфікується і страждає на ПТСР. Згадка про стресовий розлад в осені — це вказівка на масову травматизацію, яка зачіпає не тільки індивідів, а й простір, час, культуру. Поет констатує: осінь не велична, не золота, а стомлена й хвороблива.

Вагомим емоційним акцентом у поезії військових є **скорбота за загиблими**. Утрата трансформується в багатопланову емоційну рефлексію, де поєднуються біль, протест, почуття вини, безсилля й пам'ять. Поети віднаходять нову мову для говоріння про смерть, що виходить за межі традиційної жалобної риторики. Наприклад, рядок Валерія Пузіка «залізо забирає друзів» — концентроване вираження досвіду втрати. Цей вислів є прикладом метонімічного означення смерті, де «залізо» — це узагальнений образ зброї, уламків, куль, снарядів, тобто всього, що уособлює знищення. У поетичному контексті війни фраза Валерія Пузіка передає досвід колективної втрати — ідеться не про одного загиблого, а про друзів, множину, що свідчить про масштаб і буденність смертей. Емоції виражаються максимально стримано, без зайвого пафосу, що парадоксально посилює їх вплив. До того ж уживання матеріалу («заліза») у ролі активного суб'єкта («забирає») демонструє знеособлення насильства: воно не має конкретного обличчя.

У рядках цього ж автора «загиблі поети — // це вирвані сторінки з книжки» виразно втілено глибину емоційного досвіду війни. Це не просто емоційна реакція на смерть окремих поетів, а вираз глибокої фрустрації через непоправність цих втрат для української культури. Загибель поетів сприймається як утрата смислотворчих суб'єктів, здатних артикулювати досвід війни, формувати його рефлексивне осмислення для майбутніх поколінь.

Єлизавета Жарікова у словах «Світ настільки тісний, // що ланцюжок з шести рукостискань // неодмінно включає вбитого на війні» використовує глобалізовану культурну метафору — концепцію «шести рукостискань». Ідея про те, що будь-яка людина у світі знайома з іншою через максимум шість соціальних зв'язків, тут набуває нового, трагічного виміру: смерть на війні перестає бути віддаленим фактом, тепер вона стосується кожного — якщо не безпосередньо, то через коло знайомств. Це спроба поетки означити неможливість дистанціюватись, утекти від війни.

У Дмитра Луняка «усю героїчну епопею // обриває якихось півтора сантиметра // гарячого заліза». Тут емоційна домінанта — скорбота, змішана з гіркою іронією. Автор не проголошує жалобу в прямий спосіб, а через суху фактичність формулювання досягає ще більшого емоційного ефекту. Він бачить смерть не як піднесений акт, а як механічний, холодний процес, і саме ця буденність смерті підсилює емоційне потрясіння. Поетична мова тут стримана, але за нею відчувається глибока внутрішня порожнеча. Мізерна фізична величина — півтора сантиметра заліза — контрастує з масштабом того, що цього достатньо, аби відібрати життя. Тим часом метафора Дмитра Луняка «дезертирував із життя» виражає емоційно складну та неоднозначну реакцію на смерть під час війни. З формального погляду,

використання слова «дезертирував», яке традиційно має негативну конотацію (як акт зради, утечі з поля бою), у контексті смерті навмисно іронічне. Однак зміщення значення дезертирства зі сфери військової дисципліни в царину смерті демонструє його переосмислення, у якому виявляється глибока екзистенційна скорбота, що не дає назвати смерть чимось «правильним» або «виправданим». Цей вислів також підкреслює скорботу залишених живих, відчуття неоправної втрати.

У рядках Миколи Кулініча «І я знав героїв, я спав поруч з ними на залізних ліжках й холодній землі, // я їв поруч з ними, я обіймав героїв востаннє» виразно репрезентовано інтимний, персоналізований вимір скорботи. Автор конкретизує досвід співіснування із загиблими героями в повсякденних воєнних обставинах — через побут, обійми. Повторювана структура «я... з ними» формує ефект наскрізної близькості, яка не розривається навіть після смерті. У цьому розкривається вразливість суб'єкта, який одночасно виконує роль свідка, товариша і живого носія пам'яті про полеглих. Окрему емоційну функцію виконує опозиція залізного ліжка й холодної землі — обидва символи позначають тимчасовість, жорсткість, нестачу комфорту, але водночас є місцями спільного існування, де люди стають близькими через спільний досвід виживання.

Максим Кривцов у словах «Найважче — // це кидати три жменьки землі, // наче це пудові гіри. // Останнє, що ти можеш віддати людині, — // Це ж точно не найкращий подарунок» відобразив надзвичайно глибоку й тілесно відчутну форму скорботи. Поет порівнює символічний ритуал — кидання трьох жменьок землі в могилу — з підняттям пудових гір. Особливо сильним є завершальний образ — «Останнє, що ти можеш віддати людині, — // Це ж точно не найкращий подарунок». Тут жменя землі, яка в національній традиції сприймається як символ ушанування пам'яті, трансформується в парадоксальний, болісний «подарунок», останній акт зв'язку між живим і мертвим, символ безповоротної втрати. Слова Максима Кривцова «Людина закінчується, // як закінчується хліб в магазині спального мікрорайону» містять глибоко травматичне осмислення смерті, яке базується на антипатетичній, побутовій метафорі. Смерть людини порівнюється з буденним явищем — закінченням хліба в крамниці десь на периферії. Це антитеза до ритуалізованих уявлень про смерть як щось виняткове, яка загострює відчуття девальвації людського життя в умовах війни.

Порівняння Ярини Черногуз «Люди осипаються, ніби // Листя восени з дерев» створює емоційно складну і багатозначну образність, у якій утрата постає не через одиничну смерть, а через масовість, повторюваність і буденність загибелі на війні. Метафора осипання листя також апелює до крихкості людського тіла: як листя

легко зривається з гілки, так і люди вразливі перед вибухами, кулями, крововтратами. У рядку цієї ж авторки «спить у землі вічна мовчанка командирів, братів та сестер по зброї» словосполучення «вічна мовчанка» є персоніфікованим образом смерті, яка подається як тривала відсутність голосу, слів, комунікації. Мертві лишаються в колективній пам'яті живих, але вже не здатні говорити, і ця втрата мови — символічна й трагічна. При цьому мовчанка мертвих стає етичним зобов'язанням живих не забувати побратимів і посестер.

У рядках «Сьогодні надвечір він кинув уперше своїх, // ось так, без причини, узяв і пішов у серпанок, // залишив спорягу і пару своїх обіцянок» Anatoliy Anatoliy говорить про прощання із загиблим побратимом, свідчить про внутрішню деформацію часу, простору і цінностей, спричинені війною. В умовах війни «кинути своїх» — зрада, але в контексті загибелі на полі бою це травматичне намагання осмислити смерть побратима, який раптово перестає бути частиною бойової спільноти. Поет іронізує через біль, підкреслюючи неочікуваність втрати: «без причини», «уперше». «Залишив спорягу і пару своїх обіцянок» — це образна редукція цілого життя до кількох предметів і нездійснених обіцянок. Спорядження — тілесне, матеріальне, обіцянки — нематеріальне, моральне. Саме обіцянки, які залишились нездійсненими, є емоційним ядром цих рядків.

Виснаження формується як реакція на тривалий досвід перебування в стані граничного психоемоційного напруження. Ідеться не про ситуативне, короткочасне зниження ресурсу, а про хронічну втому, яка фіксується в поетичному слові. Ліричні герої таких поезій часто представляють утому як спільну для всіх, навіть для тих, кого прийнято називати «незламними». При цьому вони не здаються, а лише відверто говорять про свій стан, не ховаючи його за мовчанням чи фальшивою бравадою.

Наприклад, в емоційно насиченому рядку Дмитра Луняка «Я так утомивсь від хронічної смерті» репрезентується психоемоційний стан виснаження, що виникає в умовах постійної присутності смерті. Поєднання понять «хронічна» та «смерть» породжує оксюморонний образ: смерть, що зазвичай сприймається як одноразовий акт, тут постає як затяжний, перманентний процес, подібний до невиліковної хвороби. Така характеристика формує уявлення про життя серед щоденних смертей, де вони трапляються настільки часто, що втрачають одиничний шоківий ефект і трансформуються в токсичну норму. Головне емоційне ядро фрази — «утомивсь». Ці втома від нескінченних утрат і внутрішнє виснаження властиві людям, які тривалий час перебувають у зоні бойових дій. Фраза, формально подана від першої особи, легко екстраполюється на ширше коло людей: військових, волонтерів, цивільних, які перебувають під обстрілами.

Рядок Валерія Пузіка «всі невтомні та незламні // втомлюються і ламаються» деконструє публічні героїчні наративи про війну, натомість звертаючись до реального психологічного досвіду особистості в умовах надмірного навантаження. Тут наявна гостра антитеза між усталеним героїчним дискурсом («невтомні та незламні») і людською вразливістю («втомлюються і ламаються»). Автор констатує: систематичний стрес, втрата побратимів, фізичне виснаження та моральне перенапруження ведуть до зламу.

У рядку Федора Рудого «Тяжко на війні письменнику, особливо поету» зафіксовано драматичну неузгодженість між природою поетичної діяльності — осмислювати й рефлексувати — і реальністю війни. Для поета перебування на війні перетворюється на граничне психоемоційне випробування, адже він одночасно бере участь у військових діях і артикулює воєнний досвід у поетичному слові, «перетравлюючи» його в образі. У підтексті цього речення простежується ще один смисловий пласт: поетові важко ще й тому, що слово не захищає, не зупиняє снаряди, і ця межова криза функції мистецтва у воєнних умовах породжує внутрішній конфлікт митця.

Водночас у поезії війни емоційний досвід часто проявляється через гострий контраст між негативними почуттями і вірою, надією та любов'ю. Ці протилежності не існують як ізольовані категорії, а взаємодіють, створюючи складний багатоплановий емоційний ландшафт. **Віра і надія** в поезії військових функціонують як внутрішній механізм психологічної стійкості, що допомагає витримувати тривалі випробування. Ідеться про вкорінену впевненість у сенсі зусиль, яких докладають військові заради майбутнього своєї країни і своїх близьких. У поетичних текстах віра і надія матеріалізуються через образи життя, відродження і стійкості — повернення лелек у гнізда, зростання нових міцних стін на руїнах тощо.

Наприклад, рядок Гліба Бабіча «Бачиш, гарна прикмета — і попри війну повернулися в гнізда лелеки» містить потужний образ, що поєднує природну циклічність і символіку відродження з контекстом війни, підкреслюючи надію й віру у відновлення навіть у найскладніших обставинах. Лелеки в українській культурі традиційно асоціюються з родиною, домом, новим життям і добробутом, тому їхнє повернення в гнізда сприймається як знаковий індикатор миру і стабільності. Водночас протиставлення «попри війну» підкреслює, що це повернення — перемога духу над хаосом і руйнуванням. Образ лелек як природного циклу життя, що триває попри зовнішні лиха, виконує функцію символічної інституції надії, яка постає посеред екзистенційної кризи. Така метафора є формою поетичного оптимізму, який зберігає зв'язок із реальністю, не заперечуючи складності й болю війни, але фокусуючись на можливості оновлення і зцілення.

Слова Мальви Кржанівської «Стіни зруйновані змінять міцніші стіни» відображає поетичну метафору відродження в умовах руйнувань унаслідок війни. Образ зруйнованих стін символізує втрати, пошкодження, руйнацію і фізичного простору, і психологічного стану людини. Проте ключова частина рядка — «змінять міцніші стіни» — вказує на процес трансформації, на появу нового, більш міцного, витривалого фундаменту після руйнувань. Ця метафора несе в собі послання оптимізму й віри у відновлення, що не обмежується поверненням до попереднього стану, а передбачає підвищену стійкість і здатність протистояти майбутнім викликам. Поетичний образ має не лише фізичне, а й символічне значення: «стіни» — не тільки матеріальна інфраструктура, це ще й символ захисту, безпеки, опори. Тобто «міцніші стіни» уособлюють також оновлену силу духу, здатність долати випробування.

Рядок Валерія Пузіка «Рано чи пізно фортеці зла падають» є виразом стійкості духу й оптимізму, який живиться переконанням у тому, що навіть найпотужніші прояви агресії є тимчасовими і приречені на поразку. Водночас автор не ілюзіонує швидку чи легку перемогу, а натякає на тривалість і наполегливість боротьби, яка необхідна для досягнення справедливості. Тим часом рядок Василя Муліка «Сталеву віру вкладаю в обойму» є яскравим прикладом поетичної трансформації внутрішнього психоемоційного ресурсу в акт збройного опору: автор демонструє, як віра стає джерелом сили, що сприяє виживанню, боротьбі й перемозі. Метафора «сталева віра» посилює уявлення про емоційну незламність воїна, загартованого реальністю фронту.

Слова Дмитра Луняка «Все буде потім: щастя, вірші, вирій, // І діти будуть — звісно, по війні» репрезентують поетичну модель відкладеного майбутнього. Автор вибудовує емоційну перспективу, у якій найвищі життєві цінності — любов, творчість, продовження роду — перспектива майбутнього, яке ще належить вибороти. У цьому контексті слова «все буде потім» віддзеркалюють внутрішню дисципліну, мобілізацію психоемоційного ресурсу: щастя відкладається, бо зараз на першому місці — обов'язок. Таким чином автор підкреслює жертвовну природу збройної боротьби, але як усвідомлений вибір на користь майбутнього.

Рядки Мальви Кржанівської «Під камуфляжем, під маскою спокою й холоду // Кублиться мрія. Живить її аорта» репрезентують складну емоційну динаміку війни: поряд із зовнішньою стриманістю, військовою дисципліною співіснує життєствердна мрія — внутрішній емоційний центр людини. Ключовий дієслівний образ — «кублиться» — підкреслює теплоту, інтимність і вразливість мрії, яка немовби зачаїлася всередині тіла, сховалася за «маскою спокою й холоду».

Водночас посилення на аорту як джерело живлення додає фізіологічного виміру: мрія системно вбудована в кровообіг, і це робить її невід’ємною від самого факту буття.

Любов у поезії українських військових постає як внутрішній сенс, прихисток і рушій боротьби, при цьому спостерігається синергія почуття любові з почуттям обов’язку (Овсяницька, 2025, с. 118). Це не ідеалізована романтична пристрасть, а глибоко вкорінене, іноді травматичне, але живе й дієве почуття, що адаптується до нових реалій — окопів, утрат, тілесного болю. Любов у цих текстах утрачає ознаки делікатної сентиментальності й набуває тактильної, іноді брутальної тілесності — її змальовують через зусилля, витривалість, присутність навіть серед трагедії війни. Вона постає як форма глибинної людяності, що протистоїть безнадії.

Наприклад, у рядках Артура Дроня «Любов рие окопи і живе в них, // і гризе у них лід із розрізаної пляшки, // коли хоче пити у мінус двадцять» виявляється глибоко трансформоване уявлення про любов як про явище, що не лише виживає в умовах війни, а й адаптується до них, укорінюється в побутову реальність фронту. Любов «рие окопи і живе в них», тобто перебуває в самому епіцентрі страху, болю й виснаження. Фраза про любов, що «гризе лід із розрізаної пляшки», ще більш підкреслює екстремальні умови, у яких перебувають військові на передовій. Тим часом рядки цього ж автора «А інколи в любові прострелені ноги, // або в ногах у любові осколки, // і ноги її стискають турнікети, // або ніг у любові більше немає. // Тоді любов несуть її друзі» є надзвичайно потужною метафорою пораненої, проте живої любові, що пройшла крізь травматичний досвід війни. У цьому фрагменті любов набуває тілесної вразливості: вона має ноги, які можуть бути поранені, перев’язані або навіть ампутовані. Автор переосмислює традиційне уявлення про любов як естетизоване почуття й зображає її як простір емпатії, солідарності, яка виявляється в готовності замінити, підставити плече, не дати впасти остаточно й нести любов далі.

Рядок Дмитра Луняка «Любов із гробу воскресає віршем» є яскравим прикладом того, як сучасна воєнна поезія видозмінює уявлення про смерть і любов, поєднуючи їх в образі післясмертного відродження через слово. У цьому вислові любов постає як щось таке, що попри загибель, втрати й безнадію має силу воскреснути. Тобто поезія стає носієм любові, яка передається читачам, виконує функцію збереження пам’яті про загиблих і тих емоцій, які вони не встигли або не могли висловити.

Тим часом слова «Любов шукає слів, яких нема. // Любов читає написи на тілі» Anatoliy Anatoliy репрезентують гранично інтимне, мовчазно-чуттєве розуміння любові. У першому рядку постає ситуація мовного безсилля: любов не знаходить слів, бо їх не існує для

того, що відчувається. Проте в другому рядку — «Любов читає написи на тілі» — автор відкриває альтернативний спосіб розуміння: тілесний, невербальний, емпатійний. Тіло як носій шрамів, болю, досвіду стає текстом, і любов проявляється як здатність цей текст читати, розуміти, відчувати, пам’ятати. Тут поєднано два ключові мотиви: мовчання як наслідок пережитого і тіло як свідчення.

Є місце в поезії військових і для романтичної любові. Так, у словах Артема Полежаки «Я люблю Наталку-снайперку, Ната цілить в саме серце» продемонстровано характерну для поезії військового часу амбівалентність почуттів, де переплітаються любов і смерть, ніжність і небезпека. Наталка-снайперка втілює новий образ жінки в умовах війни. Ключова метафора — «цілить в саме серце» — вказує не лише на точність бойового пострілу, а й на інтенсивність емоційного впливу. Кохання тут існує не окремо від війни, а вбудоване в її систему координат з усвідомленням постійного ризику смерті.

У поетичному рядку «Ти найважча з моїх контузій, від якої німіють руки» Олекса Бик вдається до метафори тілесного травмування для репрезентації любовного переживання, змішує мову кохання з воєнною лексикою. Любов осмислюється як поранення, контузія, що залишає глибокий слід у тілі й свідомості. Контузія — це не просто тілесна травма, а символ загальної дезорієнтації, зламу сприйняття реальності, що цілком відповідає психоемоційному стану в умовах війни. Автор переносить це на емоційний досвід, описуючи почуття через знечулення рук — метафоричну паралізацію, зумовлену інтенсивністю кохання.

Рядки Мальви Кржанівської «В нас з тобою нічого спільного, крім очей й ночей. // Рюкзаки, однострійних зручних речей» репрезентують кохання, у якому близькість зумовлена як почуттям, так і контекстом війни, спільним простором виживання. У першому рядку («очі й ночі») авторка ще апелює до класичної любовної символіки: погляд, інтимної темряви, нічної близькості; але далі говорить про військову амуніцію, що змінює емоційний резонанс: об’єктивні реалії військового побуту (рюкзаки, однострої, речі) стають маркерами глибокого зв’язку, ніж будь-яка абстрактна риторика про «вічне кохання».

Рис. 1. Емоційні акценти в аналізованій поезії українських військових

Висновки. Авторська мережева поезія українських військових, створена під час повномасштабної війни, є унікальним феноменом сучасної культури, у якому поєднано літературно-художні засоби, документальне свідчення, інтимну рефлексію та публічний акт мовлення. Через поезію воїни формують колективну пам'ять про полеглих побратимів, наслідки російської агресії та справжню ціну свободи. Поезія захисників функціонує як частина громадського простору: тексти циркулюють у соціальних мережах, звучать на публічних заходах, зокрема з міжнародною участю, набувають значення культурного ресурсу і дипломатичного інструменту. Застосування якісного контент-аналізу, дискурсивного й інтерпретаційного аналізу дало можливість виокремити та концептуалізувати емоційні акценти військової поезії. Особливу увагу приділено репрезентації скорботи як колективного досвіду втрати — не лише конкретних осіб, а й довоєнного способу буття, звичного часу, особистої безпеки, а також поетизації віри, надії, любові. Результати можуть бути застосовані в галузях літературознавства, теорії комунікації, культурної антропології, психології, у навчальних курсах гуманітарного профілю, ініціативах, що стосуються психосоціальної підтримки військових і переселенців, а також у проєктах із культурної дипломатії.

Покликання

- Бикова, Т. (2023, 13–20 вересня). Сучасні поетичні твори про війну: особливості інтерпретації у вищій школі. *Сучасні досягнення в науці та освіті. XVIII Міжнародна наукова конференція, Нетанія (Ізраїль)* (с. 100–103). Хмельницький національний університет. <https://elar.khmn.edu.ua/handle/123456789/14486>
- Вертипорох, О. (2024). Принцип «айсберга» в сучасній українській поезії про війну. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, 210, 71–76. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-210-10>
- Гнатишева, О. (2024). Мовні засоби вербалізації оцінки в сучасній військовій поезії (на матеріалі творів поетів-аматорів). *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*, 7, 31–35. <https://doi.org/10.32782/philsu/2024.7.4>
- Гураль, В. (2024). Основні мотиви воєнної поезії (Павло Вишебаба, Дмитро Лазуткін, Максим Кривцов). *Studia Methodologica*, 58, 236–242. <https://doi.org/10.32782/2307-1222.2024-58>
- Давиденко, А., Юхновець, Н., & Хайдарі, Н. (2024). Образність війни в поетичних творах: мультимодальний аспект. *Закарпатські філологічні студії*, 36, 177–181. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.30>
- Кисельова, А. (2025). Поезія великої війни андеграунду Харкова. *Філологія XXI століття*, 29, 27–28. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/19280>
- Мануйлова, Д. (2023, 27 квітня). Вербалізація понять любові і ненависті в сучасній поезії. *Філологія XXI століття. XIII Всеукраїнська науково-практична конференція студентства й наукової молоді, Харків* (с. 77–84). Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/12083>
- Мартинець, А., & Чередник, Т. (2023). Міфологізація вербальних візій у сучасній українській мережевій поезії про війну. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 8, 37–45.
- Мачулін, Л. (2022). Національні архетипи як модус поезії спротиву в російсько-українській війні. *Культура України*, 77, 19–27. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.077.02>
- Овсяницька, Г. (2025). Образи любові в поезіях військових (на матеріалі творів Я. Чорногуз й А. Дроня). У Н. Горбач (Ред.), *Українська література в просторі культури і цивілізації* (с. 114–118). <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi82/0061689.pdf#page=114>
- Петрушкевич, М. (2024). Універсальні міфологічно-світоглядні та естетичні коди у воєнній поезії: ситуація російсько-української війни. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія»*, 27, 21–29. <https://doi.org/10.25264/2312-7112-2024-27-21-29>
- Пухонська, О. (2020). Мова війни як мова пам'яті в поезії Бориса Гуменюка. *Мова. Література. Фольклор*, 2(1), 149–154. <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2020-1-2-20>
- Стецик, М. (2017). Поезія війни в лінгвостистичному вимірі. *Рідне слово в етнокультурному вимірі*, 342–352. <https://doi.org/10.24919/2411-4758.2017.110621>
- Урись, Т. (2023). Дискурс війни у сучасній українській поезії. *Вісник науки та освіти*, 5(11), 246–259. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-246-259](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-246-259)
- Фіялка, С. (2023). Зображально-виражальні засоби в українській поезії періоду повномасштабної військової агресії РФ. *Синопис: текст, контекст, медіа*, 29(2), 114–119. <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2023.2.8>
- Шатова, І. (2023). Тема війни і миру в сучасній українській поезії. In Sh. Murata, & S. Aloe (Eds.) (2023), *The Reception of East Slavic Literatures in the West and the East* (pp. 289–309). Firenze University Press. <https://doi.org/10.36253/979-12-215-0238-1.25>
- Яковленко, К. (2023, 14 березня). *Поезія емоційного факту. Інтерв'ю з поеткою та волонтеркою Галиною Крук*. Суспільне Культура. <https://suspilne.media/413172-poezia-emocijnogo-faktu-intervu-z-poetkou-ta-volonterkou-galinou-kruk>

References (translated and transliterated)

- Bykova, T. (2023, September 13–20). Suchasni poetychni tvory pro viinu: osoblyvosti interpretatsii u vyshchii shkoli [Contemporary poetic works about war: Features of interpretation in higher education]. *Modern Archevements of Science and Education. XVIII International Conference, Netanya (Israel)* (pp. 100–103). Khmelnytskyi National University. <https://elar.khmn.edu.ua/handle/123456789/14486>
- Davydenko, A., Yukhnovets, N., & Khaidari, N. (2024). Obraznist viyny v poetychnykh tvorakh: multimodalnyi aspekt [The imagery of war in poetic works: a multimodal aspect]. *Zakarpatski filolohichni studii*, 36, 177–181. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.30>
- Fiialka, S. (2023). Zobrazhalno-vyrazhalni zasoby v ukrainskii poezii periodu povnomashtabnoi viiskovoi ahresii RF [Figurative and expressive means in Ukrainian poetry during the period of Russia's full-scale military aggression]. *Synopsis: text, context, media*, 29(2), 114–119. <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2023.2.8>
- Hnatysheva, O. (2024). Movni zasoby verbalizatsii otsinky v suchasni voiennoi poezii (na materialii tvoriv poetiv-amatoriv) [Linguistic means of verbalizing evaluation in contemporary war poetry (based on the works of amateur poets)]. *Slobozhanskyi naukovyi visnyk. Seriya: Filolohiia*, 7, 31–35. <https://doi.org/10.32782/philsu/2024.7.4>
- Hural, V. (2024). Osnovni motyvy voiennoi poezii (Pavlo Vyshheba-ba, Dmytro Lazutkin, Maksym Kryvtsov) [The main motives of war poetry (Pavlo Vyshyba-ba, Dmytro Lazutkin, Maksim Kryvtsov)]. *Studia Methodologica*, 58, 236–242. <https://doi.org/10.32782/2307-1222.2024-58>
- Kyselova, A. (2025). Poeziia velykoi viiny andehraundu Kharkova [Poetry of the Great War of the Kharkiv underground]. *Filolohiia XX stolittia*, 29, 27–28. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/19280>
- Machulin, L. (2022). Natsionalni arkhetypy yak modus poezii sprytyvu v rosiisko-ukrainskii viini [National archetypes as a mode of resistance poetry in the Russian-Ukrainian war]. *Kultura Ukrainy*, 77, 19–27. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.077.02>
- Manuilova, D. (2023, April 27). Verbalizatsiia poniat liubovi i nenavysti v suchasni poezii [Verbalization of the concepts of love and hatred in contemporary poetry. Philology of the 21st

- century.]. *Filolohiia XXI stolittia. Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia studentstva y naukovo molodi, Kharkiv* (pp. 77–84). Kharkivskiy natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni H. S. Skovorody. <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/12083>
- Martynets, A., & Cherednyk, T. (2023). Mifolohizatsiia verbalnykh vizii u suchasniy ukrainskii mrezhevii poezii pro viinu [Mythologization of verbal visions in contemporary Ukrainian network poetry about the war]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri*, 8, 37–45.
- Ovsianytska, H. (2025). Obrazy liubovi v poeziakh viiskovykh (na materialy tvoriv Ya. Chornohuz y A. Dronia) [Images of love in the poetry of soldiers (based on the works of Y. Chornoguz and A. Dron)]. In N. Horbach (Ed.), *Ukrainska literatura v prostori kultury i tsyvilizatsii* (pp. 114–118). <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi82/0061689.pdf#page=114>
- Petrushkevych, M. (2024). Universalni mifolohichno-svitohliadni ta estetychni kody u voiennoi poezii: sytuatsiia rosiisko-ukrainskoi viiny [Universal mythological, worldview and aesthetic codes in war poetry: the situation of the Russian-Ukrainian war]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia "Filosofiia"*, 27, 21–29. <https://doi.org/10.25264/2312-7112-2024-27-21-29>
- Pukhonska, O. (2020). Mova viiny yak mova pamiaty v poezii Borysa Humeniuka [The language of war as the language of memory in the poetry of Borys Humeniuk]. *Mova. Literatura. Folklor*, 2(1), 149–154. <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2020-1-2-20>
- Shatova, I. (2023). Tema viiny i myru v suchasniy ukrainskii poezii [The theme of war and peace in contemporary Ukrainian poetry]. In Sh. Murata, & S. Aloe (Eds.) (2023), *The Reception of East Slavic Literatures in the West and the East* (pp. 289–309). Firenze University Press. <https://doi.org/10.36253/979-12-215-0238-1.25>
- Stetsyk, M. (2017). Poeziia viiny v linhvostylistychnomu vymiri [War poetry in the linguostylistic dimension]. *Ridne slovo v etnokulturnomu vymiri*, 342–352. <https://doi.org/10.24919/2411-4758.2017.110621>
- Urys, T. (2023) Dyskurs viiny u suchasniy ukrainskii poezii [The discourse of war in contemporary Ukrainian poetry]. *Visnyk nauky ta osvity*, 5(11), 246–259. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-246-259](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-246-259)
- Vertyporokh, O. (2024). Pryntsyp "aisberha" v suchasniy ukrainskii poezii pro viinu [The iceberg principle in modern Ukrainian poetry about war]. *Naukovi zapysky. Seriia: Filolohichni nauky*, 210, 71–76. <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-210-10>
- Yakovlenko, K. (2023, March 14). Poeziia emotsiinoho faktu. Interviu z poetkoiu ta volonterkoiu Halynoiu Kruk [Poetry of emotional fact. Interview with poet and volunteer Halyna Kruk]. *Suspilne Kultura*. <https://suspilne.media/413172-poezia-emocijnogo-faktu-interviu-z-poetkou-ta-volonterkou-galinou-kruk>

Svitlana Fiialka

Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Ukraine

REPRESENTATION OF THE EMOTIONAL EXPERIENCE OF WAR IN THE NETWORK POETRY OF UKRAINIAN DEFENDERS

The subject of analysis in this article is the verbalization of the emotional experience of war in the poetry of Ukrainian military authors, created during the period of full-scale invasion by the Russian Federation. The relevance of the study lies in the uniqueness of the phenomenon — poetry written by participants of combat — that includes literary expression, historical testimony, therapeutic practice, and serves as a tool of communication with society. This poetry reflects extreme human experiences and brings the emotional perception of war into the public space. The purpose of the article is to comprehend the functioning of poetic language as a means of public representation, experience, and communication of the emotional dimension of war. The methodological foundation is based on literary and socio-communicative approaches, including qualitative and quantitative content analysis, as well as discourse and interpretive analysis. The empirical basis consists of more than 250 original poetic texts published by Ukrainian soldiers on the social network Facebook.

The study identified emotional accents in the poems: longing for home and peaceful life, anger and hatred toward the enemy, fear, anxiety, grief, exhaustion, faith, hope, and love. It demonstrates that in the poetic works of combatants, emotions become a resource for survival, connection, and action. The analysis reveals how metaphors, archetypal imagery, and emotionally charged language are used by poets to convey the traumatic experience of war, document the state of constant threat, and express notions of death and heroism. Special attention is paid to the phenomenon of grief as a collective trauma, represented not only through the loss of comrades, but also through the existential rupture between pre-war and present-day existence. The study also traces how poetry becomes a form of preserving optimism — particularly through poetic images of faith in victory and love as a tactile and simultaneously sacred force. The practical value of the research lies in revealing new opportunities for interpreting contemporary Ukrainian poetic works. The findings offer deeper insight into the role of poetry in the processes of social cohesion, and artistic comprehension of the war experience. They may be applied in literary studies, social communication, cultural anthropology, psychology, educational programs in the humanities, as well as in military psychological rehabilitation projects and cultural diplomacy.

Keywords: war poetry; war; emotional experience; communication; discourse; social media.

Стаття надійшла до редколегії 13.07.2025